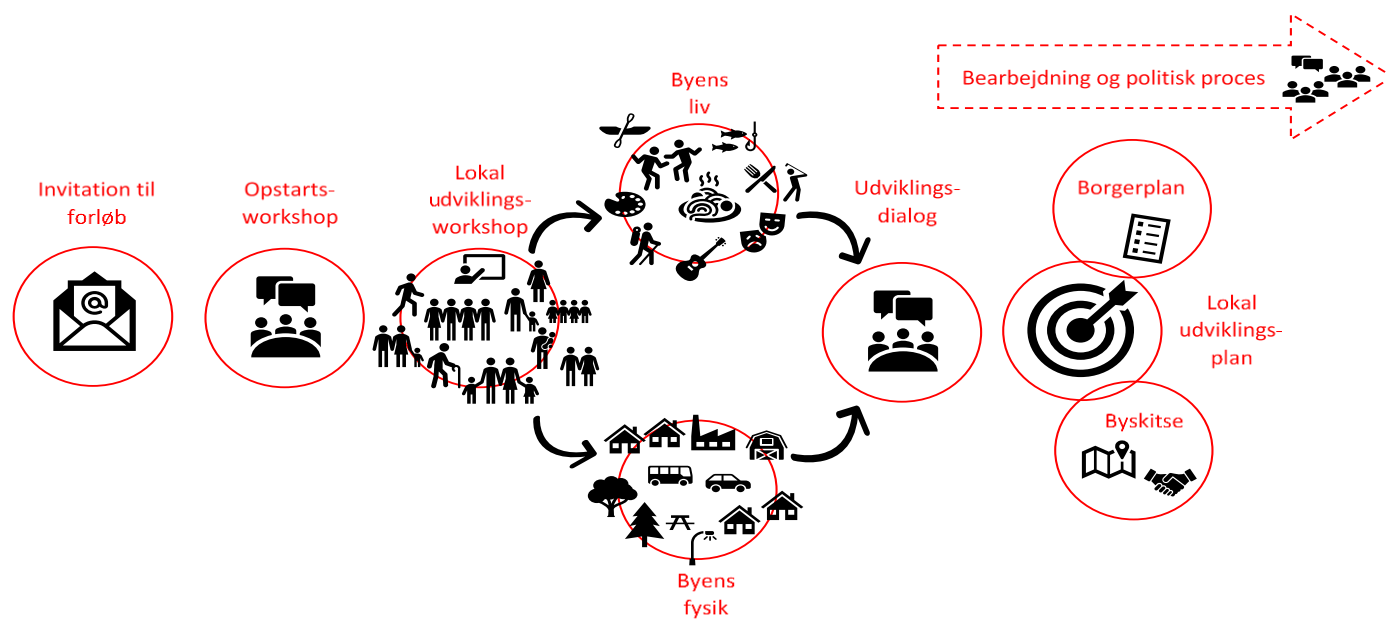

Evaluering af arbejdet med lokale udviklingsplaner

Team Politik & Analyse

Viborg, den 25. november 2021

Indledning

Landdistriktsudvalget har ønsket en evaluering af udvalgets arbejde med Lokale Udviklingsplaner (LUP). Evalueringen er gennemført i efteråret 2021 og resultatet præsenteres her sammen med fokuspunkter og anbefalinger til det videre arbejde med LUP.

Udvalget har arbejdet med LUP siden 2018. Siden da, er 7 planer endelig godkendt af byrådet (Løvskal, Ørum, Løvel, Frederiks, Skals, Vammen og Låstrup). 3 planer er foreløbig godkendt i fagudvalg (Mønsted, Hjarbæk og Sparkær), og 3 byer har afholdt udviklingsworkshop og er i gang med en udviklingsplan (Rødkærsbro, Ravnstrup og Rødding). Der er herudover LUP processer i gang i Tapdrup, Hammershøj, Stoholm og Karup-Kølvrå, og Landdistriktsrådet har godkendt opstart af LUP-processer i Rødkærsbro, Løgstrup og Taarup Sogn i det nye år.

Evalueringen er baseret på interviews af interessenterne i forhold til følgende perspektiver:

- Borgerperspektiv
- Forvaltningsperspektiv
- Politisk perspektiv

Formål med udarbejdelse af lokale udviklingsplaner

Udviklingsplanerne bliver til i et samarbejde mellem politikere, borgere og den kommunale forvaltning. Formålet med at gennemføre LUP-processer har været at forene borgernes mere uformelle arbejde med borgerplaner og kommunens formelle arbejde med kommuneplanlægning. Det har også været et ønske at øge samarbejdet på tværs og bane nye veje for udviklingen i lokalsamfundene.

I udviklingsplanerne beskrives hvad byrådet vil prioritere at arbejde for, og hvilke idéer og projekter borgerne selv vil arbejde for at realisere. Udviklingsplanerne er typisk en blanding af arealudlæg og konkrete initiativer og projekter vedrørende "Byens fysik" men kan også handle om "Byens liv" - f.eks. hvordan byen organiserer sig.

Borgerperspektivet

Borgernes syn på arbejdet med de lokale udviklingsplaner i perioden 2018 til 2021 er belyst på et dialogmøde den 22. november 2021. Til mødet var inviteret to repræsentanter fra hver af de 13 byer, der i efteråret 2021 enten har gennemført, eller er godt i gang med, en LUP-proces. 15 borgere fra 7 byer deltog i mødet, hvor det bl.a. blev fremhævet:

- *Der er generel stor tilfredshed med konceptet for udviklingsplaner. Opstartsmødet giver rigtig god viden om, hvad der skal ske, hvad man skal hjem og arbejde med, og hvem man skal have mobiliseret inden udviklingsworkshoppen løber af stablen. Der opleves professionalismisme og god dialog med kommunen i disse faser, også i forhold til prioritering af initiativer og projektforslag, som fremkommer på workshoppen. Det kan overvejes at indarbejde et opfølgingsmøde i LUP-processen et par år efter at udviklingsplanen er godkendt.*
- *I det videre arbejde med konkretisering og realisering af udviklingsplanen opleves der i nogle LUP-forløb udfordringer i forhold til at få den ønskede assistance fra forvaltningen - i særdeleshed når det gælder byggesager, hvor sagsbehandlingen opleves langsom og ganske besværlig for lægmænd.*

I andre forløb oplever man at have fået den ønskede hjælp.

- *Kommunikationen med kommunen fungerer rigtig godt, når der er klare aftaler om, hvem der kommunikerer med kommunen, og at der er en kontaktperson i forvaltningen, der kan guide videre til rette person. Det opleves - og har stor betydning - at kommunens kontaktperson svarer meget hurtigt på mail og telefon.*
- *Der hvor man lokalt organiserer sig på en måde, hvor initiativer og ansvar for opgaverne placeres på mange hænder, skabes mere energi og ejerskab til udviklingsprojektet. Nogle områder har søgt at begrænse antallet af initiativer og projekter for at sikre, at der var kræfter til at gennemføre disse frem for at få en stor forkromet plan, som man ikke lokalt har energi og kræfter til at gennemføre.*
- *Nogle udviklingsplanforløb har været meget langvarige, da enkelte elementer har været svære/langsommelige at få afklaret. Det blokerer for en politisk godkendelse af planen, og dermed frigivelse af midler.*
- *Der kan være en iboende konflikt i konceptet for udviklingsplanerne i forhold til, at borgernes ønsker og forslag til lokalområdets udvikling forsøges løftet op på kommuneplanniveau (hvor kommunen forpligtes). Her kan borgernes ønsker samt overblik over ideer og ønsker til byens udvikling (f.eks. bevarelse af en skole mv.) mistes.*
- *Der er stor opbakning til Landdistriktsudvalgets arbejde med lokale udviklingsplaner, og man ser gerne at arbejdet fortsættes. Men når antal projekter øges, skal der også afsættes flere ressourcer, både mandskabsmæssigt og økonomisk, så man ikke skuffer.*

Forvaltningsperspektivet

Forvaltningsperspektivet er undersøgt via et gruppeinterview med repræsentanter fra Teknik & Miljø samt Kultur & Udvikling den 5. november 2021. I mødet deltog medarbejdere fra de to direktørområder samt repræsentanter fra ledelsen i Teknik & Miljø. Under interviewet blev der bl.a. givet udtryk for følgende:

- *Det opleves, at borgernes planer bliver mere synlige, da de integreres i kommuneplanen, og at borgerne efterfølgende er mere interesseret i kommuneplanlægningen for deres by, og kan byde ind på en konstruktiv måde. Modsat kan LUP processen være langvarig når alle tråde søges samlet i én plan, ligesom der ikke igangsættes kommuneplanprocesser (om f.eks. udstykning) så længe en LUP er i gang.*
- *Byer der er med i en LUP, får både mere opmærksomhed og flere ressourcer end andre byer. Ved opstart af LUP i 2018 var der ingen sammenhæng mellem LUP og penge. Nu kanaliseres mange penge til de byer, der arbejder med en udviklingsplan. Det kalder på krav til byerne om en motiveret ansøgning om en LUP-proces og en mere strategisk og målrettet udvælgelse af byer, der skal have tilbud om en LUP-proces som herefter skræddersys til den enkelte by.*
- *Der opleves stor forskel i samarbejdet med byerne. Kommunikationen fungerer bedst, hvor byen har en person, der kanaliserer henvendelserne til kommunen, så dialogen bliver entydig frem for, at henvendelserne kommer fra mange og via mange forskellige indgange til kommunen.*

- *I forhold til det politiske niveau efterlyses en mere konsistent og smidig politisk proces og klarere kompetencefordeling mellem udvalgene.*
- *I de LUP-processer der hidtil er gennemført, har der primært været fokus på "Byens fysik", måske fordi der typisk følger penge med til initiativerne. Der har været mindre fokus på "Byens Liv", der er det andet ben i LUP-modellen. Det kan skyldes, at det umiddelbart er nemmere for byerne selv at arbejde med elementerne i "Byens liv" f.eks. aktiviteter i byen, eller den måde byen har organiseret sig på.*

Det politisk perspektiv

Udvalget drøftede og evaluerede udvalgets arbejde med lokale udviklingsplaner på udvalgets møde den 12. oktober 2021, og fremkom med følgende input til evalueringen:

- *Landdistriktsudvalget oplever, at udvikling af LUP som model for dialog med lokalområderne om deres egen udvikling er meget vellykket og forholdsvis hurtigt er udbygget og udbredt til mange lokalområder. Der er skabt stort ejerskab til udviklingsplanerne i lokalområderne og LUP er helt generelt hurtigt blevet en god succes.*
- *Landdistriktsudvalget understregede vigtigheden af tæt dialog og tydelig kommunikation mellem lokalområderne og forvaltningen imellem, og bemærkede, at kommunikationen kan struktureres yderligere for at sikre gennemsigtigheden i hele processen og det løbende tilbageløb til lokalområderne.*
- *Landdistriktsudvalget vurderer, at de lokale udviklingsplaner som begreb kan udvides til en LUP light, en LUP og en LUP+ alt efter lokalområdernes behov.*
- *Både i forbindelse med LUP og mere generelt bemærker Landdistriktsudvalget, at der er store fordele ved at tage ud i lokalområderne tidligt i processen for at hjælpe bedst muligt på vej samt at forvaltningen med stor fordel for lokalområderne kan yde administrativ bistand for eksempel i forbindelse med ansøgning om myndighedsbehandling og diverse tilladelser.*
- *Endeligt bemærker Landdistriktsudvalget, at samarbejdsrelationerne de politiske udvalg imellem bør styrkes, og at der fremadrettet i LUP-processerne bør indarbejdes øvrige mål fra sammenhængsmodellen, såsom sundhed, bæredygtighed, forenings deltagelse og reducere af ensomhed.*

Opsamling og anbefalinger

Overordnet er der tilfredshed med udvikling af LUP som model for dialog med lokalområderne om udviklingen, og arbejdet med LUP får flere til at engagere sig. Dialogen med borgerne styrkes, og myter om kommunen aflives, ligesom arbejdet med de lokale udviklingsplaner har skabt en bro ind til kommunen, som benyttes til at bringe andre ting ind.

Der peges i interviewene på muligheden for at arbejde med forskellige LUP-modeller alt efter, hvilket udviklingsbehov der i forhold til Byens liv og Byens fysik.

I det videre arbejde med lokale udviklingsplaner kan følgende anbefalinger fremhæves:

- **Organisering i lokalområdet.** Fokus på "byens liv" kan med fordel have stærkt fokus tidligt i en LUP, så kommunikationsvejene og den lokale kompetencefordeling i projektet er helt klare og gennemsigtige.
- **Bistand til myndighedsbehandling.** Bistanden til lokalområdernes arbejde med myndighedsbehandling (særligt byggesager) og fundraising bør øges, så man i mindre grad oplever at ideer og energi kvæles af juridiske og administrative udfordringer.
- **Fokus på afslutning af en LUP.** Der bør fortsat være fokus på en systematisk afslutning af en LUP, så der er klarhed over, hvilke ønsker borgerne er fremkommet med, og hvordan det videre arbejde, herunder i kommuneplansregi, sker.
- **Hurtigere fra plan til realisering.** Der bør arbejdes med optimering af tidsrammen for realisering af elementerne i en LUP, evt. ved udskydelse af enkeltelementer i planen til efterfølgende godkendelse.
- **Differentiering af LUP.** Det afprøvede koncept for LUP kan differentieres, så det mere konkret matcher et givent lokalområdes ønsker og ambitionsniveau. Dette kan afspejle sig i forskellige koncepter for LUP og "LUP Light" og i forhold til, om de lokale ønsker primært er rettet mod "byens liv" eller "byens fysik".
- **Strategisk udvælgelse af områder til LUP.** Det kan overvejes, om der fra politisk side skal opstilles strategiske kriterier for udvælgelse af lokalområder til LUP. Hermed kan der sikres en større overensstemmelse mellem et lokalområdes potentiale og effekten af en udviklingsproces.
- **Øgede ressourcer.** I takt med, at antallet af igangsatte LUP øges, bør ressourcerne (økonomisk og personalemæssigt) øges.
- **Enklere politiske og administrative arbejdsgange.** Der kan evt. arbejdes på en model, så det politiske og administrative ansvar for LUP gøres enklere og det tværgående perspektiv stærkere.